

Трећа радионица Мере заштите на друштвеним мрежама

Циљеви радионице:

Разумевање мера предострожности на друштвеним мрежама.
Упознавање са начинима примене мера техничке заштите на друштвеним мрежама.

Циљне групе: наставници/е, ученици/е и родитељи

Материјал за рад: презентација о облицима дигиталног и сексуалног насиља, рачунари (или мобилни телефони) са приступом интернету, ако је то могуће обезбедити

Трајање: око 90 минута (два школска часа)

Напомена: У реализацији ове радионице пожељно је да учествује наставник/ца информатике (може је реализовати и самостално).

Активност 1: Разговор о начинима коришћења друштвених мрежа

Водитељ/ка пита учеснике/це које друштвене мреже најчешће користе и шта обично раде на друштвеним мрежама. Подстиче укључивање што већег броја учесника/ца.

Активност 2: Записивање негативних искустава на стикерима

Учесници/е радионице добијају задатак да на папирићима (анонимно) запишу негативна искуства која су они/е или њихови/е пријатељи/це, познаници/е доживели/е на социјалним мрежама. Правило је: један папирић – један утисак. Сви папирићи се сакупљају и стављају у једну кутију.

Активност 3: Излагање водитеља/ке о облицима дигиталног насиља

Настављајући оно што је рађено у оквиру претходне радионице у вези са ризицима на интернету, водитељ/ка кратко излаже о облицима дигиталног и сексуалног насиља (пожељно је да унапред припреми презентацију), при чему може да наведе и неке најзначајније резултате истраживања.

Активност 4: Групни рад на мерама предострожности и техничке заштите

Водитељ/ка подели учеснике/це радионице у групе (4–5 особа), а затим свакој групи даје подједнак број папирића из кутије. У првом кораку, групе се баве мерама предострожности: наводе их за свако негативно искуство (написано на папирићу).

Разговарају о томе на нивоу целе групе.

У другом кораку, акценат је на мерама техничке заштите – у оквиру ове активности учесници/е ће научити како да блокирају нежељене контакте, да ограниче приступ свом профилу, да пријаве неприкладан садржај, да реагују у ситуацијама узнемиравања путем ове мреже, као и како да примене друге поступке специфичне за друштвене мреже којима се баве.

Уз све важније кораке водитељ/ка може приказати адекватне фотографије у оквиру презентације, које ће учесницима/ама олакшати и убрзати рад. Ако се радионица реализује са ученицама/има, онда се и они/е могу укључити, неке активности могу да реализују уместо водитеља/ке, могу се користити и мобилни телефони уместо рачунара.

Водитељ/ка наглашава да је неопходно користити све доступне техничке мере заштите како би коришћење друштвених мрежа било безбедно.

Додатак за водитеља/ку радионице:

Примери ризика и мера заштите односно предострожности:

Ризици

- Лака доступност профила, тј. „отворени“ профили чији садржај могу видети сви, без обзира на то да ли су онлајн пријатељи/це с власником/цом профила.
- „Гомилање“ пријатеља/ица, како оних које познајемо, тако и оних које не познајемо.
- Претерано „шеровање“ информација које могу довести у опасност власника/цу профила (праћење, уцењивање итд.).
- Непримерени коментари, видео-снимци, фотографије које друге особе остављају на нашим профилима или нам шаљу преко порука на друштвеним мрежама.
- Крађа идентитета остављањем поверљивих информација о личности на интернету/друштвеним мрежама.
- Злоупотреба информација/фотографија у циљу уцене, узнемиравања, ниподаштавања, застрашивања у виртуелном свету, од стране појединца/ке или групе.
- Педофилија/лажно представљање.

Техничке мере заштите

- Квалитетна шифра значајно утиче на безбедност на интернету; избегавајте једноставне шифре (нпр. комбинација имена и презимена или датума рођења и сл.).
- Користите сигурносно питање за случај да заборавите своју шифру. Једном креирано сигурносно питање не може се више мењати.
- Приликом пријављивања на друштвену мрежу, подесите ваш имејл тако да буде видљив само вама, јер је довољно да неко види ваш имејл да би могао да се улогује на ваш профил без вашег знања (уколико означи опцију да је заборавио лозинку коју накнадно сам креира).
- Блокирајте особе које вас узнемиравају или вам шаљу нежељен садржај (нпр. на Фејсбуку су то следеће опције: *Manage blocking/Block users/Block messages*). Исту опцију имате и за сајтове, апликације, позиве за догађаје итд.
- Како бисте ограничили/е ко може да поставља слике, линкове, филмове и сл. на ваш профил користите опцију *Timeline and Tagging settings*, укључите опцију *Review posts friends tag you in before they appear on your timeline*.
- Како бисте одредили/е ко све може да види ваш профил и све што стављате на мрежу, користите опцију *Timeline and Tagging settings* и одаберите опцију тако да само пријатељи/це могу то да виде.
- Како бисте имали/е контролу над тим да ли је нека особа, без вашег знања улазила на ваш профил, идите на *Security settings* и укључите опцију *Get notifications*.
- Проверите да ли сте на неком од уређаја остали/е улоговани/е користећи опцију *Security settings/ Where you are logged in?*

Мере предострожности²⁹

- Наша безбедност на интернету зависи и од наших пријатеља/ица, стога је значајно да их бирамо пажљиво. Као што у реалном свету не бисмо са било ким били/е пријатељи/це, тако ни у онлајн свету нема потребе да свима дозволимо приступ нашим профилима/ информацијама.
- Пажљиво бирајте материјал који постављате на свој профил, јер једном објављен садржај тешко се уклања са интернета, а и уколико се уклони са интернета може остати у поседу других.
- Не откривајте своју лозинку, чак ни својим најбољим пријатељима/цама или партнерима/кама.
- Не откривајте информације о себи (адресу, број телефона...) непознатим особама.
- Никада не можемо бити сигурни/е ко је с друге стране мреже и с ким разговарамо. Зато не прихватајте позиве за сусрет са особама које сте упознали/е преко интернета. Неки људи то умеју и да злоупотребе.

Током вођења ове радионице, водитељ/ка укључује учеснике/це и додаје примере и мере заштите уколико су изостављене.

²⁹ О мерама предострожности на друштвеној мрежи Фејсбук:

http://csi.hr/wp-content/uploads/2015/09/Facebook_prirucnik_PDF_Strana1_001.pdf

http://csi.hr/wp-content/uploads/2015/09/Facbook_prirucnik_PDF_Strana%202_001.pdf